

Polón Peba Mórrag Epesus Sos Pamkolpamdó Ngaensingül Bóktan

Epesus Eisia prrobinsan ngaensingül wirri basirr yarilürr. Polón nyabən tonarrdó, Eisia darrü prrobins yarilürr, Rrom kinga ne bwób alngomól yarilürr. Errkya ene prrobins Tórrki kantrri kugupidüma, Eisia Maenorr kugupidü. Kolosi wirri basirr ta ene prrobins kugupidü yarilürr. Epesusüm darrü wirri agurr obae godón [ótók] müót yarilürr, ene kol godankü, ngi Arrtemis (Apostolab Tórrmen 19:23-41).

[Apostol] Pol Epesusüm nyabən akó bóktan amgol yarilürr nis pailüm akó aüd melpal (Apostolab Tórrmen 19:1–20:1, 30-31). Wa ini peba mórrag Epesus sos pamkolpamdó ugón wialómórr, wa tümün müótüdü pamzan nyaabelórr, aprrapórr Rrom wirri basirrdü. Pol ola amkoman tümün müótüdü koke nyaabelórr, wa popa müótüdü nyaabelórr, sein sye-i amelórrón gazirr pamab tangdó (Apostolab Tórrmen 28:16, 30). Oya gómdamal gaodó kwarilürr oya angónóm. Wa ola yarilürr ini pail ngarkwatódó 61-62 Kerrison amtómól kakóm.

Ini tonarrdó Pol ta tóba peba mórrag wibalómórr Kolosi sos pamkolpamdó, Pilipi sos pamkolpamdó, akó oya gódam Pilimonka. Darrü pama, ngi Tikikus, ini peba mórrag Epesus

pamkolpamdó idódürr.

Pol abün sos pamkolpambóka umul yarilürr Epesusüm, a wa ma yawal bóktan koke wialómórr ini peba mórragdó, wa ngibürr peba mórragdózan wibalómórr. Zitülkus módóga, oya ubi aprrapórr igó yarilürr, ngibürr sos pamkolpama, Epesus minggüpanan nidi nyaben kwarilürr, ta ini peba mórrag ki etóngrre.

Ini Peba Mórragan Bóktan Zono Módógako:

- A. Ini peba mórragan tapaku bóktan *1:1-2*
- B. Kerriso akó sos pamkolpam *1:3-3:21*
  - 1. God mibü bles tirre Kerrisokama *1:3-14*
  - 2. Polón tóre *1:15-23*
  - 3. Búdöldügabi ama arróldó *2:1-9*
  - 4. Zu pamkolpam akó Zu-koke nidipko, i dabyórrünako Kerrisokama *2:11-22*
  - 5. Polón zaget ibünkü, Zu-koke nidipko *3:1-13*
  - 6. Polón darrü tóre Epesus sos pamkolpam-abkü *3:14-21*
- C. Küsil nyaben Kerrisoka *4:1-6:20*
  - 1. Yesun amkoman angun pamkolpam tibiób dabyórrünako *4:1-16*
  - 2. Küsil nyaben Yesu Kerrisoka *4:17-32*
  - 3. Zyóndü nyaben *5:1-20*
  - 4. Ngibürr kopoa ia tórrmen tulmil ki tómbapón kwarile *5:21-6:9*
    - a. Morwal akó konggal *5:21-33*
    - b. Olmal akó aipalabal *6:1-4*
    - c. Leba zaget kolpam akó ibü wirri pam *6:5-9*

5. Blaman büb adlang elklaza, God mibü ne
elklaza tülinóp satanidü bóka bamgünüm
6:10-20

D. Dómdóm alakón bóktan 6:21-24

Ini Peba Mórragan Tapaku Bóktan

¹ Ka, Pol, ini peba mórrag kótó wialómdóla.
Ka Kerriso Yesun [apostolóla] Godón ubidügab.

Ka yabüka wialómdóla, Godón pamkolpam
nidipakla Epesus wirri basirrdü akó Kerriso
Yesun metat nidi amkoman angundakla oyaka
dabyórrünzanakla.

² Ka tóredóla, [gail tonarr] akó moboküpdü
paud sab yabüka asi ki namülam God mibü
Abdógab akó [Lod] Yesu Kerriso.

God Mibü Bles Tirre Kerrisokama

³ Mi blamana oya yagürnórre, mibü Lod Yesu
Kerrison God akó Ab. Wa mibü bles tirre
Kerrisokama blaman morroal elklaza aliónde
samuan ngarkwatódó kwitüm bwóbdügabi.

⁴ Ene wa ngaen ini tüp tónggapón küsil
nóma yarilürr, God mibü ngaen-gógópan sil-
ianórr Kerrisonme, tóba [kolkal] pamkolpamóm
bainüm, tibi-tibi amarrón tóbankü, kolae-
koke tóba obzek kwata. Godón [moboküpdü
ubi] mibükamóm yarilürr.

⁵ We ngark-
watódó, wa ngaensingül gyagüpitótók esenórr
mibü bórreanóm tóbanan olmalzan Yesu Ker-
risokama, tóba bagürwóm akó ubi ngarkwatódó.

⁶ Wa ene kla tónggapónórr mibü oya agürüm
oya ne wirri kómól gail tonarre. Wa mibü ene
wirri gail tonarr tókyenóp, mi oya moboküpdü
Olomdózan dabyórrünakla. ⁷ Tóba Oloman

óean bókandóma, God mibü [aurdü semanórr], ene wa, mibü kolae tonarr barrgonórr. Ini Godón wirrian gail tonarran ngarkwatódóma. ⁸ Wa mibü ene gail tonarr tókyenóp ngaru bapón-koke, blaman [wirri gyagüpitótók] akó [küp amzyatómpükü]. ⁹ God morroal bagürwóm yarilürr mibü umul-umulan ngibtanóm, oya kwindü anikürrün angrirrün bóktan ia yarilürr. Wa ini bóktan zagetan ngitanórr Kerrisokama. ¹⁰ Ini angrirrün bóktan módóga: Oya angrirrün tonarrdó God sab blaman kla darrpan pokodó simarrue, kwitüdü ne elklazako akó tüpdü ne elklazako, akó Kerriso sab ibü singüldü pam yarile.

¹¹ God kibü, [Zu pamkolpam] nidipakla, ta silianórr Kerrisokama tóba pamkolpamóm bainüm, zitülkus wa ngaen gyagüpitótók esenórr kibü aleanóm, tóba bókam bagósórrón bóktan ngarkwatódó. Wa blaman kla tómbapónóm baina tóba gyagüpitótók akó ubi ngarkwatódó. ¹² Ene igósüm, ki oya [wirri kómal zyón] agür kwarilo, kidi, Zu is nidipakla, ngaensingül nidi [gedlóngóm bainóp] Kerrisoka. ¹³ Akó yadi, Zu-koke nidipakla, God yabüka ta tóba timam ingrinürr Kerrisokama, e amkoman bóktan nóma barrkrrurrü akó amkoman bangun pamkolpamóm nóma bainarre. Ene amkoman bóktan módóga, ene zidbain ne [Morroal Bóktana] sidódürr. God yabüka ne timam ingrinürr módóga, Godón Samue, God ne [alkamül-koke bóktan] ingrinürr. ¹⁴ Godón Samu alkamül-koke bóktanzana igó, God sab

mibü blaman elklaza tülrre, wa ne alkamül-koke bóktan ingrinürr. Godón Samu ene alkamül-koke bóktanzana, kókó God sab ibü aurdü amóne, oya nidipko. Ene igósüm, pamkolpama oya wirri kómal zyón ki yagürnüm.

Polón Tóre

¹⁵ We zitülkUSDü, ka Godón eso akyandóla. Ene tonarrdógab, ka arrkrrurrü wagó, e amkoman angundakla Lod Yesun akó yabü moboküpdü ubia blaman Godón pamkolpamdó, ¹⁶ ka koke bólearró Godón eso akyanóm yabünkü, ka tóre nóma bakodóla yabünkü. ¹⁷ God mibü Lod Yesu Kerrison Gode akó wirri kómal zyónpükü Aba. Ka tóredóla, wa yabü tóba Samu ki nókyerre, sab yabü wirri gyagüpitótók nótó nókyerre akó Godón okaka simzazile yabüka. Ene igósüm, e oyabóka wirri umul kwarilo. ¹⁸ Akó ka tóredóla, God yabü gyagüpitótók tapakue, igósüm e umul kwarilo wagó, e laró klamóm ki gedlóngóm bain kwarila, wa yabü ne klamóm ngibaunürr. Akó e umul iade kwarilo wagó, oya ngaru bapón-koke wirri kómal elklaza larógako, wa tóba pamkolpam ne alkamül-koke bóktan aliónda. ¹⁹ Akó e umul iade kwarilo wagó, oya arüng iazan wirria, blaman ngibürr arüng ne arünga arrgrratóda. Ene arünga mibüka zagetóda, amkoman nidi bangundakla. Ini dadan wirri arünga, ²⁰ wa Kerrison ne arüngi irsümülürr bÜdüldügabi akó wa oya we mórran-mórran yónürr ene wirri pabodó tóba tutul tangdó kwitüm bwóbdü. ²¹ Errkya Kerriso ola balngomólda wirri kwitüdü ibükagab, blaman [anerru] akó samu, arüngi

nidi balngomóldako. Akó oya ngi wirriana blaman ngidügab, pama darrü olom ne ngi ngyesilda, wata ini tüpdü koke, akó elnga tüpdü ta inzan. ²² God blaman elklaza oya wapór-o lorodó irrbünürr* akó oya singüldü pamzan ingrinürr blaman kla balngomólóm sos pamkol-pamabkü. ²³ Sos pamkolpam Kerrison bübako akó Kerriso ibü singüle. I byamrókorrónako Kerrison arüngpükü. Kerriso watóka blaman kla arról akó arüng nóto aliónda blaman kwata.

2

Büdüldügab Ama Arróldó

¹ Yadi, e ngaen büdüldü koralnórró samuan ngarkwatódó, zitülkus e gida amgün akó kolae tonarr tómbapón koralnórró. ² Ene tonarrdó, e tüpan pamkolpamzan ngyaben koralnórró, ibü kolae kwat mamonde. Akó e ene singüldü samuan kwat mamonan koralnórró, kolae samu nóto balngomólda, pülpül akó tüp ibü aodó. Ene samu, [satani], errkya ibü moboküpdü zagetóda, Godón bóktan koke nidi arrkrrudako. ³ Mi blamana ngaen ibü aodó ngyaben koralnórró, mibiób kolae büban ubi mamonde, we kla tómbapónde, mibiób kolae ubi akó gyagüpitótókdógabi ne klamko. Mi kolae tonarr pamkolpamzan tóbabótórró, ngibürrazan kainóp. We ngarkwatódó, mi inzan pamkolpam koralnórró, God wirri ngürsil

---

* **1:22** Ini bóktanán küp módóga: God blaman elklaza [ut-ut ninóp] akó Kerrison iliónürr balngomólóm. **1:22** Wórr Peba 8:6 **1:23** Kolosi 1:18

nibióbka yarilürr. ⁴ A Godón gyaur tonarr ngaru bapón-kokea akó oya wirri [moboküpdü ubi] mibükamóm yarilürr. ⁵ We zitülkusdü, wa mibü arróldó simarrurr Kerrisokü, enana mi büdül nóma korálnórró samuan ngarkwatódó mibü gida amgün tulmilabme. Ene Godón [gail tonarrdógabi] e zid bairrúnakla. ⁶ Akó God mibü sirsinürr Kerrisokü akó mibü mórran-mórran tinóp usakü kwitüm bwóbdü. God ini kla tómbapónórr, wa mibü nóma datinóp Kerrisoka. ⁷ Ene igósüm, wa sab elnga tonarrdó oya ngaru bapón-koke gail tonarr emtyene, blaman ngibürr gail tonarr ne gail tonarra arrgrratóda. Wa mibüka ene gail tonarr kuri tómtyerre morroal tonarre Kerriso Yesukama. ⁸ Zitülkus módóga, ene Godón gail tonarrdógabi e zid bairrúnakla, yabiób amkoman bangundügabi. Ene igó kokea igó, e darrü kla tónggapónarre Godón yabü zid bainüm, a yabü zidbain Godón [gyaur klame]. ⁹ God yabü koke zid ninóp yabiób tórrmendógabi, igósüm darrü oloma koke ki ikub bagür yarile. ¹⁰ Zitülkus módóga, God mibü wató tómbapónórr mi ne ngarkwatódómakla: mibü Kerriso Yesuka dabyóndi, wa mibü tómbapónórr morroal tórrmen tómbapónóm, wa ne kla irbünürr singül kwata mibü tómbapónóm.

Zu Pamkolpam akó Zu-koke Nidipko, I Dabyórrúnako Kerrisokama

¹¹ We ngarkwatódó, gyagüpi zomalam e ngaen ia kwarilnürrü. E Zu kolpamzan koke tóbabótórró akó Zu pamkolpama yabü inzan

ngibliandako wagó, [gyabi sopae singgalgórrón]-koke pamkolpam. I tibiób inzan ngibliandako wagó, gyabi sopae singgalgórrón pamkolpam. I ini klamankwata ikub bagürdako, enana pama ini kla tómbapóndako enan tibiób bübdü. ¹² E gyagüpi zomalam igó, ene tonarrdó e Kerrisoka dabyórrün koke korálnórró. E nanabwób korálnórró Israael Müótüdügabi. E mogob pamkolpam korálnórró akó God ne [alkamül-koke bóktan] irrbünürr tóba [alkamül-koke tónggapórrón bóktandó], ene poko yabünkü koke kwarilürr. E zidbainüm koke [gedlóngóm bain] korálnórró akó Godónbóka umul-kók korálnórró ini tüpdü. ¹³ Ngaen e aibwób korálnórró Godkagab, a erkya ma, e Kerriso Yesuka dabyórrünzanakla, God yabü minggüpanan simarrurr tóbaka, Kerriso Yesun óedóma. ¹⁴ Zitülkus módóga, Kerriso tüób paud we sidódürr mibüka. Wa Zu pamkolpam ó Zu-koke nidipko, ibü darrpan kolpamóm we ninóp. Ngaen ene nis kobo tibiób alzizi boman namülnürri. Ene inzan yarilürr, wamaka darrü gri ibü bürrgrrat yarilürr. Da Kerriso ene gri ilgatórr. ¹⁵ Wa ini kla tómbapónórr wa nóma nurrótókórr. Wa Mosesón gida amaikürr, ene gidan blaman abün-abün gida bóktan pokopükü. Ene igósüm, wa darrpan küsil kobo tónggapóne ene nis kobodógabi, tóbaka dabyónüm. Inzan kwata wa paud sidódürr. ¹⁶ Akó wa ene gida amaikürr, igósüm wa ene nis kobo darrpan bübdü ki tüdüde akó Godkü ki gódam bangurre, krrosdó nurrótókde. Oya krrosdó

büdulanbókamde, i myamem tibiób koke al-
 izi humanikdamli. ¹⁷ Kerriso we tamórr akó
 Morroal Bóktan paudankwata büdrrat yarilürr
 yabüka, aibwób nidi kwarilürr Godkagabi, akó
 kibüka, minggüpanan nidi kwarilürr Godka.
¹⁸ Oyabókamde mi blaman, Zu pamkolpam
 akó Zu-koke nidipko, gaodómakla Ab gorram
 ainüm oya Samudüma.

¹⁹ Da módóga, e, Zu-koke nidipakla, myamem
 mogob ó nanabwób pamkolpam kokeakla, a
 e ma errkya darrpan kobodómakla Godón
 pamkolpampükü akó e ta oya müót pamkol-
 pamakla. ²⁰ E müótzanakla akó [apostol]
 ó [prropet]* ene müótan zitülzanako. Akó
 Kerriso Yesu tüób ene müótan zirrgüpdü
 ingülküpa. ²¹ Wa tüób módóga ene dudu
 müót nóto amoanda akó oyabókamde ene
 müóta wirri baina [gyabi müötüm] bainüm
 Lodónkü. ²² Akó oyaka dabyórrünzanakla, e
 ta balmelórrónakla ngibürr amkoman bangun
 pamkolpampükü ngyaben marrgum bainüm,
 God ne klamdó ngyabenda oya Samudüma.

3

Polón Zaget Ibüнкü, Zu-koke Nidipko

¹ We zitülkusdü, ka, Pol, Godka tóredóla.
 Ka tümün müótüdü pamla Kerriso Yesünkü,
 zitülkus ka [Morroal Bóktan] amgol namülnürrü
 yabüka, Zu-koke nidipakla, yabü morroalóm.

---

* **2:20** prropet: Abün Godón Bukbóka wirri umul pama
 igó gyagüpi tótókdako wagó, ini sosdó prropetbóka apónda,
 Ngaep Bukan prropetbóka koke. Ini prropeta Godkagabi bóktan
 azebdko.

² Ka amkoman angundóla wagó, e barrkrurrü wagó, God kürü küngrinürr ene zaget tónggapónóm yabü morroalóm. Wa kürü küngrinürr tóba [gail tonarrdógabi]. ³ Ene wa, God ene kwindü anikürrün bóktan* pupo syónürr kürüka, kazan kuri wialóma aüdan bóktan opore. ⁴ E ini oporzan bótangdakla, e gaodómakla amzyatóm igó, ka Kerrisonkwata kwindü anikürrün bóktan [küp amzyatdóla]. ⁵ God ini kwindü anikürrün bóktan koke pupo syónürr pamkolpamdó, ngaen nidi ngyaben kwarilürr. A God ma ini ngyaben tonarrdó pupo syónürr tóba Samu-i [apostol] ó prropetódó,† tibi-tibi amarrón nidipako tóbankü. ⁶ Ini kwindü anikürrün bóktan módóga, Morroal Bóktandóma Yesunkwata, Zu-koke nidipko sab dadan morroal elklaza yazebrre samuan ngarkwatódó, Zu pamkolpampükü. I blaman darpan bübako, akó i darpan pokodómako, wa ne [alkamül-koke bóktan] ingrinürr, Kerriso Yesukama.

⁷ Ka ene Morroal Bóktan zaget pamóm bairrü ene [gyaur kla] ngarkwatódó, Godón gail tonarr ne klame. Wa kürü ene kla kókyanórr tóba arüangan zaget ngarkwatódó kürüka. ⁸ Ka kari ngi enanla Godón pamkolpamdógabi. A God ma kürü ini gail tonarr kókyanórr igó: Zu-koke nidipko, ibüka we Morroal Bóktan amgolóm, Kerrison mórrelankwata bóktan. Ini mórrel inzan wirriana, darrü olom babula küp

---

* **3:3** kwindü anikürrün bóktan, Mórrke-mórrke módóga: mystery. † **3:5** prropet: Ma müsirrga ain bóktan Epesus 2:20 ngakanke.

amzyatóm. ⁹ Akó God kürü ini gail tonarr kókyanórr igó: kakalande müsirrga ainüm blaman pamkolpamdó, God tóba kwindü anikürrün bóktan tórrmendó ia ki ingrine. Ngaen zitüldügab kókó errkya, ini kwindü bóktan anikürrün yarilürr Godka, blaman elklaza nóto tómbapónórr. ¹⁰ Ene igósüm, God ini tonarrdó tóba abün-abün tulmili [wirri gyagüpitótók] pupainda sos pamkolpamdóma ibüka, anerru akó abün-abün samu, arüngi nidi balngomóldako kwitüm bwóbdü. ¹¹ God ini kla tónggapónórr tóba bókam bagósórrón bóktan ngarkwatódó, zitül-babul akó solo-koke ne bóktane. Wa ene bóktan tórrmendó ingrinürr mibü [Lod] Kerriso Yesukama. ¹² Mi gaodómakla Godón gorram ainüm, gum-koke akó umuldi wagó, wa mibü aibóka koke tóngólórre, zitülkus mi Kerrisoka dabyórrünakla akó mi oya amkoman angundakla. ¹³ We ngarkwatódó, ka yabü batodóla, genggorrama yabü koke ki yazeb kürü azid aenganme yabünkü.† Zitülkus módóga, kürü azid aenga yabü kwit baina.

Polón Darrü Tóre Epesus Sos Pamkolpamabkü

¹⁴ We zitülkusdü, ka wakósingül alkamüldóla tórem Aban obzek kwata. ¹⁵ Wa blaman zitül-zitülab Abe, kwitüm akó tüpdü. ¹⁶ Ka tóredóla wagó, wa tóba Samudüma yabü moboküp ó gyagüpitótók wirri arüng nókyerre tóba ngaru bapón-koke [wirri kómal zyóndügabi].

---

† **3:13** Pol ini peba mórrag nóma wialómórr, wa tümün müótüdü yarilürr, zitülkus wa Morroal Bóktan Yesunkwata amgol yarilürr ibüka, Zu-koke nidi kwarilürr.

¹⁷ Ka tóredóla wagó, Yesu Kerriso tóba margu yabü moboküpdü tómbapóne yabü amkoman bangundügabi. Yabü [moboküpdü ubi] Godka akó ngibürr pamkolpamdó, God yabü ne moboküpdü ubi nókyenóp, yabü karkukusan ngibtanda, wamaka müót aelórróna zitül kwitüdü, ne zitülan talkuma buguandako tüpdü. E karkukuszanakla, ka tóredóla wagó, ¹⁸ e gaoandó kwarilo, blaman Godón pamkolpampükü, küp amzyatóm Kerrison moboküpdü ubi ia nadüzan taptapa, kokrrapa, kwitüma, akó kukurrua. ¹⁹ Akó ka tóredóla wagó, e oya moboküpdü ubi umul koralo, enana darrü olom gaodó kokea ene ubi dudu umul bainüm. Ene igósüm, e dudu barümürrün koralo Godón tórrmen tulmili.

²⁰ Mi oya ngi wirri kwitüm ki emngyelnórre, gaodó nótoke blaman elklaza tómbapónóm, mi ne elklazam batodakla ó mi ne elklazabkwata gyagüpi tótókdakla, akó abün elklaza ene tumum, ngaru bapón-koke. Wa gaodóma tóba arüng ngarkwatódó, mibü moboküpdü ne arünga zagetóda. ²¹ Mi, sos pamkolpam nidipakla, Godón ngi wirri kwitüm ki emngyelnórre Kerriso Yesukama blaman tonarrdó, metat-metat! [Amen].

4

Yesun Amkoman Angun Pamkolpam Tibióbka Dabyórrünako

¹ We ngarkwatódó, ka, tümün müótüdü pamzanla kólba zagetanme Lodónkü, yabü arüangi atodóla wagó, e inzan ngyaben koralónke

igó ngarkwatódó, God yabü ia ngibaunürr nyabénóm. ² Blaman tonarrdó, e yabiób ngi tüp elókane akó mómóke koralónke, zao-zao bainane, akó yabiób darrpan-darrpanab kle-kle tonarr yazebam, yabü [moboküpdü ubizane] yabiób darrpan-darrpandóma. ³ Godón Samua yabü darrpan pokodó datinóp. Wirribóka bütanin koralónke metat dabyónüm paudüdü nyabende, yabü ne pauda dabyónnda. ⁴ E wata darrpan búbakla akó ene dadan Godón Samua yabüka nyabenda. Wata e blaman-zan ngibaurrün koralnórró dadan elklazam [gedlóngóm bainüm], ene tonarrdó God yabü nóma ngibaunürr. ⁵ Wata darrpan [Lode], Yesu Kerriso, mi blamana oya amkoman angundakla, akó mi blaman [baptaes bairrúnakla] amtyanóm mi oyanakla. ⁶ Wata darrpan Gode ó wa tóba blaman pamkolpamab Abe, tóba blaman pamkolpam nótó balngomólda, tóba blaman pamkolpamdóma nótó zagetóda, akó tóba blaman pamkolpamab bübdü nótó nyabenda.

⁷ Mi darrpan-darrpan gyaur kla* kuri yazebrre Kerrisozan arrgrratórr. ⁸ We ngarkwatódó, Godón Wialómórrón Bóktana enezan bóktanda wagó,

“Wa kwitüm nóma kasilürr,
wa abün [ut-ut bairrün] pamkolpam simar-
rurr tümün müótüdü iszan
akó wa tóba pamkolpam [gyaur kla]
nülinóp.”

---

* **4:7** gyaur kla wa darrü-darrü zagetbóka apónnda Godónkü.
4:8 Wórr Peba 68:18

⁹ Da ene bóktan opor “kwitüm kasilürr,” küp ia laróga? Oya küp módóga: wa ta ngaen-gógópan abinürr tüpan polko bwóbdü. ¹⁰ Ene nótó abinürr tüpan polko bwóbdü, wa tüób ene dadan oloma akó kwitüm we kasilürr, akó ene tumum, dudu bwób gwarranóm, tüp akó pülpül. ¹¹ Ene wató yarilürr, sos pamkolpam zaget kolpam nótó nülinóp, ngibürr [apostol], ngibürr prropet, ngibürr kolpam [Morroal Bóktan] nidi amgoldako amkoman bangun-koke kolpamdó, ngibürr sos pamkolpam ngabkan pam, akó Godón Bóktan umulbain pam. ¹² Wa ini poko igósidi tónggapónórr, tóba pamkolpam gaodó byónüm tóba zaget tómbapónóm, igósüm Kerrison amkoman angun pamkolpam, Kerrison бүb nidipako, ibü amkoman bangun dódórr ainüm. ¹³ Ini metat tómbapólamke, kókó mi blamana dabirre amkoman bangundügabi akó Godón Olombóka umuldügabi. Akó kókó mi blaman samuan ngarkwatódó gaodó bairre. Akó kókó mi blamana inzan dudu bairre Godón ubi ngarkwatódó, wata Kerrisozan dudu bainürr Godón ubi ngarkwatódó. ¹⁴ Ene igósüm, mi myamem kari olmalzan koke koralo, popadan nibiób anensanen angónnda butzan, goblola ne kla amzazilsimzazil angóndako. Wóra myamem mibü koke alüngsalüng angón korale. Ene wa, ilklió-bülión gyagüpitótóke pama myamem mibü koke ilklió tüliónórrre apól kwatódó tótókóm ibü abün-abün obae umulbaindügabi. ¹⁵ A mi ma ki dódórr bain kwarila blaman kwata Kerrison бүbüm bainüm, singül nótóke. Mi ki dódórr bain kwarila

amkoman bóktan büdratkü, mibü moboküpdü ubizan mibü darrpan-darrpandóma. ¹⁶ Kerrison amkoman angun pamkolpam oya bübako. Wa tóba бүb dódórr aında. Kwók akó kwókan püós, i бүb dayóndako akó arúmdako. Ene dadan ngarkwatódó, blaman amkoman bangun pamkolpama tibiób zaget nóma tómbapóndako, Kerrison бүba dódórr baina. Olgabi ene бүba arüngüm baina, pamkolpamab moboküpdü ubi ibü darrpan-darrpandózanako.

Küsil Ngyaben Yesu Kerrisoka

¹⁷ We ngarkwatódó, ka Lodón ngidü yabü igó arüngi byaldóla wagó, myamem inzan ngyabengu, izan ngyabendako, Godónbóka umul-kók nidipako. I inzan ngyabendako, zitülkus ibü gyagüpitótók küp-kokeako. ¹⁸ Ibü gyagüpitótók tümün kwatódómako, i bürrgrratórrónako ene arróldógabi, God ne kla akyanda, zitülkus i Godónbóka umul-kókako akó i ubi kokeako umul bainüm Godónbóka akó ibü karrkukus moboküpako arrkrrugum. ¹⁹ I büód aengbóka amrükürrünako, igósidi i tibiób бүb kolaedó irrbünóp büódan tulmil tómbapónóm, igösüm metat abün-abün [kolkal]-koke tonarr tómbapónóm. Akó ibü wirri ubia ene tonarr tómbapónóm.

²⁰ A yadi, e ma inzan koke umul bainarre Kerrisonkwata! ²¹ Ka amkoman angundóla wagó, e oyabóka barrkrrurrü akó e oyaka dabyórrünzan korálnórró, i yabü umul tinóp igó ngarkwatódó, Yesuka ne amkoman bóktane. ²² I yabü umul tinóp yabü ngaep tonarr anólóm

mórrkenyórrzan, e ne kla tómbapónarre yabiób ngaep ngyabendó. Yabü ilklió bülión büban ubia yabü ngaep ngyaben kolae bain kwatódó simarrurr. ²³ I yabü umul ninóp wagó, God yabü gyagüpitótókan tórrmen tulmil küsil ki nirre. ²⁴ Akó i yabü umul ninóp küsil tonarr bamelóm mórrkenyórrzan, God ne kla tónggapónórr tóbanan obzeksyók ngarkwatódó. Ene tonarr amkoman dümdüma akó kolkala.

²⁵ We ngarkwatódó, myamem obae tizgu akó e wata amkoman poko büdrrat koralo yabiób darrpan-darrpandó, zitülkus mi blamana darrpan büb tónggapóndakla. ²⁶ “Ngürsila yabü nóma azebda, kolae tonarr tónggapón-gu.” Abüsa nóma mórranda, yabü ngürsil atamürrün ki kwarile. ²⁷ Zitülkus módóga, e [deból] kan akyan-gu yabü balngomólóm kolae tonarr tónggapónóm. ²⁸ Nadü oloma gómólda metat, wa myamem koke ki gómól yarile. A wa ma zagetóm ki bai tóbanóm tange tóba mor-roalóm, igósüm oya darrü kla asi yarile kolpam aliónum ibü tangbamtinüm. ²⁹ Kolae ó küp-koke bóktana koke ki baus kwarile yabü ulitüdügabi. A ma wata ene bóktana ki baus kwarile, ngibürr kolpam ne pokoa tangbamtinda arüangan ngibtanóm. Ene igósüm, ini bóktana ibü tangbamtinda, ne kolpama arrkrrudako. ³⁰ Akó Godón kolkal Samu gyagüp kolae an ngitan-gu. Zitülkus módóga, Godón Samu timamzana, God ne kla ingrinürr yabüka ene ngürrankü, wa yabü sab nóma [aurdü amóne]. ³¹ Blaman ene

tonarr oloklón: alzizi boman, wirri ngürsil, popa ngürsil, popa taegwarr, obae bóktan ngibürr kolpamabkwata panzedó, akó abün-abün azid alión tulmil. ³² A e ma morroal tonarr akó gyaur moboküppükü koralo, yabiób darrpan-darrpanab kolae barrgonde, wata God yabü kolaezan barrgonórr Kerrisokama.

5

Zyóndü Ngyaben

¹ We ngarkwatódó, Godkagabi tikó ipüdamke, tóba moboküpdü olmalzan. ² Yabü [moboküpdü ubia] yabü ngyaben ki balngomól yarilün, wata Kerrison moboküpdü ubizan yarilürr mibüka, akó wazan tóba arról tókyenóp mibünkü. Wa tóba arról nóma nókyenóp, wa [urdü agasil larzana] akó morroalan ilang gyaur klama* Godónkü.

³ Pamkolpamab zitülkus alión-gu yabükwata bóktanóm igó, e inkü utódkla, yabü kol ó morwal koke nidipko, ó e darrü-darrü tulmil tómbapóndakla, [kolkal]-koke ne tulmilko, ó ubia yabü azebda abün elklazam, zitülkus ini tulmil gaodó kokeako Godón pamkolpama tómbapónóm. ⁴ Akó e igó poko bóktan-gu, büódan bóktan ó gonggo bóktan ó büódan tiz bangón bóktan. Ini bóktan gaodó kokeako. A e ma Godón eso bóktan ki ekyanane. ⁵ E amkoman umul ki kwarila, igó oloma sab ene bwóban

---

* **5:2** morroalan ilang gyaur kla: Isrrael pamkolpama urdü agasil lar nóma simarrunóp [altadó] arrbünüm, ene ilang morroal yarilürr Godka (Bazeb Tonarr 29:18).

morroal elklaza koke yazebe, Kerriso akó God ne balngomódamli Kingzan: wankü nótó utóda, oya kol ó müór koke nótóka, kolkal moboküp-koke noane, ó ubia noan apadóda abün elklazam. Ubia noan apadóda abün elklazam, wa obae god [ótók] oloma, zitülkus wa ene elklaza ótókda.

⁶ Darrü oloma yabü ilklió koke ki nüliónünüm küp-koke bóktane, zitülkus ene kolae tulmil-abme, Godón wirri ngürsila sab tame ibüka, oya bóktan koke nidi arrkrrudako. ⁷ We ngark-watódó, inzan pamkolpampükü dabyón-gu.

⁸ Zitülkus módóga, ngaen e tümündü korálnórró, a errkya ma e zyóndümakla, e Lodka dabyórrünzanakla. Da e wata igó olmalzan ngyaben koralo, zyóndü nidipako. ⁹ (Zitülkus módóga, darrü olom zyóndü nómada, oya blaman tórrmen tulmil morroal ó dümdümako, akó oya moboküp amkomana.) ¹⁰ Akó kóbó emzyetam Lodón laróga bagürwóman ngitanda.

¹¹ Ene pamkolpampükü dabyón-gu, tümündü nidipako, küp-koke tórrmen tómbapónóm. A e ma ene tórrmen panzedó simarruane, igó bómtyanóm igó, i kolaeako. ¹² Zitülkus módóga, ene pamkolpama ne tórrmen anik-anik tómbapóndako, inzan kolaeako, ene ta kari büód kokea dele ene tórrmenabkwata ikiküm.

¹³ A zyóna blaman ne elklazadó warri bapónnda, okaka azazirrúnako panzedó.

¹⁴ Zitülkus módóga, blaman ne okaka azazirrün elklazako, zyónako. We zitülkusdü, igó angrirrúna wagó,

“Utan olomóe, türsümül,

türsümül büdüldügabi,
da Kerrison zyóna marü warri mapóne.”

¹⁵ Da módóga, e umul-umul koralo, e iazan nyabendakla. E inzan pamkolpamzan nyaben-gu, [wirri gyagüpitótók] babul nibióbe, a e ma inzan pamkolpamzan nyaben koralo, wirri gyagüpitótók nibióbe. ¹⁶ Blaman tonarrdó aerr koralón morroal tómbapónóm, yabü gaodó kan asi nóma yarile, zitülkus pamkolpama abün kolae tómbapóndako ini nyaben tonarrdó. ¹⁷ We ngarkwatódó, e gonggo bain-gu, a e ma umul ipüdamke Lodón ubi laróga. ¹⁸ Ngyepame gorrgorr bain-gu, zitülkus ene gorrgorr baina pamkolpam balngomólada büódan tulmil tómbapónóm tibiób bübi. A Godón Samua ma yabü büb ki gwarran. ¹⁹ Yabiób darrpan-darrpandó wórr bóngyalólam igó opore, Godón Bukdü wibalómórrón ne klamko, akó Godón agür wórrí akó ngibürr samuan ngarkwatódó wórrí. Wórr bóngyalólam akó wórr elklaza bapulólam Lodka yabiób moboküpi. ²⁰ Metat Godón eso ekyalamke, mibü Ab nótóke, blaman elklazabkü mibü Lod Yesu Kerrison ngidü.

²¹ Yabiób darrpan-darrpanab tangdó ki koralo, zitülkus e Kerrison gum-gum ótókdakla.

Morwal akó Konggal

²² Konggal, e yabiób morwalab tangdó ki kwarila, e Lodón tangdózanakla. ²³ Zitülkus módóga, müór kolan singüle, Korrisozan sos pamkolpamab singüle, oya büb nidi tónggapóndako.

Wa tüób ibü Zidbain Pama. ²⁴ Da sos pamkolpam Kerrison tangdózanako, konggal ta tibiób morwalab tangdó ki korale blaman elklazadó.

²⁵ Morwal, yabü moboküpdü ubi yabiób konggaldó ki korale, wata Kerrison moboküpdü ubizan yarilürr sos pamkolpamdó, da wa tóba arról nókyenóp ibünkü. ²⁶ Wa ini kla tónggapónórr ibü kolkal bainüm, ibü aguldi nae-e tóman amanóm Godón Bóktandóma. ²⁷ Ene igósüm, ibü arrbünüm tóba obzek kwata wirri kómal sos pamkolpamzan, tómanbabul ó bórrngamórrón-koke ó darrü inzan kla, a ma kolkal akó kolae-babul. ²⁸ Ini dadan ngarkwatódó, morwalab moboküpdü ubi tibióban konggaldó ki korale, ibü moboküpdü ubi tibióban bübdüzanako. Noan moboküpdü ubi tóbanan koldóma, tóba moboküpdü ubi tóbakama. ²⁹ Anda, darrü olom babulana, tóbanan büb nótó alzizi amaikda. A wa ma tóba büb ngóyónda akó ngakanda, wata Kerrisozan tómbapónda sos pamkolpamabkü, ³⁰ zitülkus mi oya büban il tizakla. ³¹ Godón Wialómórrón Bóktana enezan bóktanda wagó, “Ini zitülküsü pama tóba aipab nis nümgüte, ama tóba koldó dabine, da i ama darrpan bübüm baini.” ³² Ini wirri kwindü anikürrün bóktana, da ka ma Kerrisonbóka apóndóla akó sos pamkolpambóka. ³³ A yabü darrpan-darrpan paman moboküpdü ubi ta tóbanan koldó ki yarile, tóba moboküpdü ubizane tóbaka. Akó kola tóba müór [morroal ki yangónól].

6

Olmal akó Aipalabal

¹ Olmal, e Lodka dabyórrünzanakla, e yabiób aipalabalab bóktan arrkrru koralón, zitülkus ini dümdüma. ² “Ma moba aipab nis morroal angón namülün.” Ini ngaen-gógópan gida bóktan pokoa [alkamül-koke bóktanpükü]. ³ Ene bóktan módóga, “Ene igósüm, elklaza sab morroal korale marünkü akó ma sab wirri kokrrap ngyabelo ini tüpdü.”

⁴ Abal, yabiób olmal ngürsilan ngibtan-gu, morroal zitülkUSDü. A e ma ibü dódórr ninane ibü arüngi ikik bókrrande akó umul bairdi Lodón ubi ngarkwatódó.

[Leba Zaget] Kolpam akó Ibü Wirri Pam

⁵ Leba zaget kolpam, yabiób tüpan wirri pamab bóktan arrkrru kwarilün, [morroal bangónde] akó gum bangónde, amkoman moboküpi, wata e Kerrison bóktanzan arrkrrudakla. ⁶ E ibü bóktan wata ugón koke arrkrrunane ibü ilküpdü, ó igó zitülkUSDü koke, ibü bagürwóman ngibtanóm. A e ma ibü bóktan arrkrru kwarilo Kerrison leba zaget kolpamzan, Godón ubi tómbapónde yabiób moboküpi. ⁷ Yabiób zaget tómbapólam barnginwómpükü, wamaka e Lodónkü zagetódacla, a kolpamabkü koke. ⁸ Zitülkus módóga, e umulakla wagó, Lod sab blaman pamkolpam ene darrem kla nókyerre, i morroal ne kla tómbapóndako, ia i

---

6:1 Kolosi 3:20   **6:3** Bazed Tonarr 20:12; Duterronomi 5:16

6:4 Kolosi 3:21

leba zaget kolpamako, ta ia leba zaget kolpamkoke.

⁹ Akó wirri pam, e yabiób leba zaget kolpam dadan ngarkwatódó angón koralo. E ibüka bóktan-gu igó, “Ka marü kubó mómkolo, ma ne koke nóma tónggaponó, ka marü ne poko mila.” E ene poko bóktan-gu, zitülkus e umulakla, ibü kwitüm Wirri Pam nótoke, wa ta yabü kwitüm Wirri Pama. Akó wa sab blaman pamkolpam darrpan ngarkwatódó zaz nirre.

Blaman Büb Adlang Elklaza, God Mibü ne Elklaza Tülinóp Satanidü Bóka Bamgünüm

¹⁰ Dómdóm bóktan módóga, karrkukus bórrangke ezan Lodka dabyórrünakla akó oya wirri arüngdügabi. ¹¹ Da blaman бүb adlang elklaza ugó bamelam, God yabü ne elklaza nülinóp, igósüm e gaodó koralo [debóldó] bóka bamgünüm, wa yabü ilklió бүliónüm nóma kainda. ¹² Zitülkus módóga, mi pamakanpükü koke gazirrdakla, a mi ma kolae anerrupükü gazirrdakla akó kolae samupükü, arüngi nidi balngomóldako ini tümün bwóbdü. Akó mi kolae anerru ó samupükü gazirrdakla, arüngi nidi balngomóldako kwitüm bwóbdü. ¹³ We ngarkwatódó, blaman бүb adlang elklaza ugó bamelam, igósüm e gaodó koralo kolaepükü bóka bamgünüm, kolae ngürr nóma semrrale. Akó igósüm, karrkukus bórrangóm, e blaman elklaza nóma tómbapónarre, ene kakóm.

14 Da e tómbapórrón koralo satanidü bóka bamgünüm, belt* batende yabiób kobtoldó. Ene belta amkoman bóktanóm zamngólda. Dalgüp adlang kla† bamelam. Ene [dümdüm tonarróm] zamngólda. 15 Akó wapór kla bamelam yabiób wapórdó. Ene wapór klama paudüm zamngólda, ne pauda tamórr Morroal Bóktanana Yesunkwata. Ene paudanme e sakó-sakó kwarilo.‡ 16 Ene tumum, бүb adlang kla§ emorronam. Ene Godón amkoman angunüm zamngólda. Ene klame e gaodó kwarilo blaman satanian urpükü kyab atamünüm. 17 Singül adlang walap* bamelam. Ene Godón zidbainüm zamngólda. Akó Godón Samuan gazirr turrik yazebam. Ene Godón Bóktanóm zamngólda.

18 Tóre koralón blaman tonarrdó akó blaman elklazadó Samua yabü iazan balngomólda, Godón atode yabü tangbamtinüm. Inzan tóre bakom, aerr koralón akó metat tóre koralón blaman Godón pamkolpamabkü. 19 Akó tóre koralón kürünkü igó, God kürü bóktan

---

* **6:14** belt: Gazirr paman belt baten yarilürr tóba kokrap mórrkenyórr amoanóm, igósüm wa tómbapórrón yarilürr busom akó gazirrüm. Godón amkoman bóktandógabi ma tómbapórrónla satanipükü gazirrüm. † **6:14** dalgüp adlang kla, Mórrke-mórrke módóga: breastplate. ‡ **6:15** Darrü Grrrik bóktanán küp módóga: Tómbapórrón kwarilo Morroal Bóktan paudankwata amgolóm. § **6:16** бүb adlang kla, Mórrke-mórrke módóga: shield. Darrü gazirr klama gazirr paman бүb adlangóm, igósüm kyaba oya бүb koke anóbe. Ene kla nugup poko-e tónggapórrón yarilürr, lar sopae-e ngalaorrón.

* **6:17** singül adlang walap ayane tónggapórrón klama. Mórrke-mórrke módóga: helmet.

kókyene ka bóktanóm nóma kaino, igósüm ka kwindü bóktan gum-koke pupain namulo, Morroal Bóktandó ne anikürrün bóktane. ²⁰ Ka Kerrison menyam pamla ini bóktan büdrratóm. We zitülkUSDü, ka sein sye-i amrókrrónla tümün müótüdü. Tóre koralón igó, ka gum-koke namulo ene bóktan pupainüm, kazan ki bóktan namüla.

Dómdóm Alakón Bóktan

²¹ Tikikus mibü moboküpdü zonareta, amkoman moboküpi nótó zagetóda Lodónkü. Wa sab yabüka blaman kla büdrratle, igósüm e ta umul koralo ka iadóla akó ka laró tónggapóndóla.

²² Ka oya ugósüm zirrapóndóla yabüka, e umul koralo ki iadakla akó wa yabü moboküp arüng nütürre.

²³ Ka tóredóla, God, mibü Ab nótóke, akó Lod Yesu Kerriso blaman [zonaretal] moboküpdü paud ki nülinüm akó ibü [moboküpdü ubi] metat tibiób darrpan-darrpandó ki kwarilün amkoman bangundi. ²⁴ Ka tóredóla, Godón [gail tonarr] blamandó ki yarilün, nibiób moboküpdü ubi mibü Lod Yesu Kerrisokama, ne moboküpdü ubia kokean blakóne.

6:21 Apostolab Tórrmen 20:24; Kolosi 4:7; 2 Timoti 4:12; Taetus 3:12   **6:22** Kolosi 4:8

Godón Buk
Portions of the Holy Bible in the Gizrra language of
Western Province, Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Gizrra long Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gizrra

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-04-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 2 Apr 2021

d83b2e14-c797-5499-b582-de63912ac614